

Sotsiaalhoolekande aastakonverentsi kokkuvõte

Räägiti rahu olemusest. Oluline on õnnetunde baastaseme säilitamine ka negatiivsete kogemuste korral. Raha on vaja esmaste vajaduste ka füsioloogilise toimimise jaoks. Seal kus kõik on olemas ei teki subjektiivselt õnne juurde. Juurde tuleb uus subjektiivne võrdluse moment. Raha eest saab aga tervist: teenuseid ja võimalusi.

Inimõiguslari tasemest Eestis Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale tuginedes. Nimetatud kohtusse laekuvate kaebuste arv Eesti kohta moodustab koos kõigi teiste Euroopa Liidu riikidega vaid 18%. Sellest ei saa aga teha järeldusi, et inimõiguslari tase on väga kõrge, kuna kõik inimesed ei pöördu oma murega Euroopa Inimõiguste Kohtu poole.

Inimõiguste latti võiks olla seatud kõrgem, sest Eesti inimesed väärivad seda. Ei tohi unustada, et inimene on kõige tähtsam!

Kellele ja milleks täiskasvanute eestkoste. Eestkoste pärineb aastast 1865 (Balti eraseadus), mille kohaselt seati eestmuretsimine vaimsete häirete korral. Tänapäevane õigus pärineb aastast 2010- perekonnaseadus. Kohtule tulnud juurde suur roll. Probleemid- KOV järelvalvet ei teostata eestkostetava üle, järelvalve praktika ja aruandlus väga erinev. Õiguslik ja regionaalpoliitiline küsimus on milline KOV määratakse eestkosteasutuseks kui isikul on seos ühe KOViga kuid viibib hoolekandeaduses teises KOVis. Inimvääriskuse küsimused. Eestil omad seadused eestkoste reguleerimiseks ning need erinevad mõneti rahvusvahelisest õigusest. Edaspidi tuleb meil arvestada rohkem ka rahvusvahelist õigust.

Eestkostmine perekonnaseaduse kohaselt. Kohtust on saanud nõ sotsiaalkohus. Kohtunikud kui spetsiifiliste õigusteadmistega sotsiaaltöötajad st, et nad otsustavad paljuski sisulist sotsiaaltööd puudutavate küsimuste üle. Kohus kui poolte abistaja, kohtuvõim on arenenud kohtuteenuseks. Probleem on see, et kogu aeg midagi muudame ja otsime, et olla kellelegi meelepärane. Ehitame parem oma ühiskonda. Võiksim rohkem mõelda eestkoste seadmise kõrval kasutada volitust.

Hämmastab KOVide erinev tase eestkostetavate hulga osas. Kohtusse tulles olgu kõik materjalid ja arvamused korralikult ettevalmistatud. Riik peab tegema süsteemi, et oleks professionaalsed eestkostjad. Peab olema riiklikult paika pandud eestkoste tasu. Ei ole normaalne, et eestkostetava varast võetakse ka professionaalsele eestkostjale tasu.

Eestkoste aruandlus ja sellega seonduvad probleemid. Tartu Maakohtu näitel. Tartus 1700 eestkoste järelvalve menetlust. Probleemid: aruandeid ei esitata tähtaegselt (ei mäletata, põhjendatakse, et see on alandav). Tšekke esitada ei ole vaja. Küll aga on oluline, et oleks kulud põhjendatud ja korrektset lahtiseletatud. Aruande lahtreid tühjaks ärge jätke. Pigem kirjutada põhjalikumalt kui vähem.

Paneeldiskussioon. Osalejad: Triin Uusen-Nacke, Katrin Tsuiman, Lea Uppin, Mart Peeter Erss.

Hea eestkoste on see kui eestkostjaks on määratud õige inimene õiges ulatuses. Kolmest liigist üheselt eelistada ei saa, kuigi füüsiline isik võib tunduda siiski parim variant - siis kui see võimalus on olemas. Hea eestkostja on paraku ikka mõeldud vara valdamise seisukohalt. Vara valdamise ja isiku hoolduse aspektid peaksid

olema kaalutletud. Ei tohiks olla vahet KOV või füüsiline isik või juriidiline isik. Kui füüsiline isik kannab hästi hoolt ei pruugi ta olla vara valdamises tugev ehk üheselt ei saa määrata, mis õige ja hea korraga. Kaasavat eestkostet meil täna ei ole. Parim eestkoste on suhtluses eestkostetavaga aga siin on ressursi puudus, sest pole tihti aega rääkida. Seadusandlus on vara ja pärijate õiguste poole kaldu. Praktikas tehakse otsuseid ka põhimõttel mitte parimat valides vaid tehakse valik, mis ei ole halvim. KOV lõikes on praktika väga erinev.

Füüsilisest isikust eestkostjaid ei koolita keegi. Neile ei ole ressursid antud, erinevalt sotsiaaltöötajatest, kes saavad koolitustel käia.

Füüsiline isik vajab infot ja juhendamist. Mõte anda välja käsiraamat või juhend!

Õiguslikud ootused eestkostetele on idealistlikumad kui tegelik reaalsus ja majanduslikud võimalused.

Inimelu väärtustamine. Inimestel on vaja kogeda hoolimist. Hoolivaks saamine kui eesmärk. Probleem: hoolime materiaalsel tasandil, mitte emotsionaalsel tasandil. Individuaalne vs sotsiaalne vastutus. Inimelu väärtustamine= inimliku elu väärtustamisega hoolimine.

Õigusteadlase pilt sotsiaalhoolekande võimalustest. Sotsiaalhoolekande õiguslik reguleerimine ei ole rahuldavalt lahendatud.

Konflikt SHKS ja PERK seaduse vahel, sest seadused on põhimõttelised erineva õigussüsteemi esindajad. Isegi kui KOV täidab seadust ei pruugi ta kõike õigesti teha- paneb abivajaja ja KOVi raskesse seisukorda.

Mida me tegema hakkame, kui eestkoste on vaja määrata pagulasele.

KOV võimekus ülesandeid ja kohustusi täita ja kas antakse ülesannete täitmiseks ka raha.

Kohtute roll ühiskonnas kasvab, hakkab üle võtma sotsiaaltöö rolli. Sotsiaaltöötaja roll läheb keerulisemaks. KOV võimekus erinev, abi saamise võimalused erinevad.

Füüsiline isik lapse eestkostjana. Tugiteenuste puudus. Juriidilise isiku finantsvõimekus ja oskusteave suurem aga isiklik kontakt nõrgem KOV isiklik kontakt sisuliselt puudub. Seaduslik pädevus kõrge. Vastutus lapse eest, mis kõike ühendab.

Füüsiline isik täiskasvanu eestkostjana. Inimese lõputu jooksutamine ametkondade vahel. Inimene, kes on 20. aastat oma puudega last kasvatanud peab tõestama, et ta sobib eestkostjaks. Institutsionaalne hooldus noorele puudega inimesele peaaegu puudub. Maarja Päikesekodu oluline valmis teha. Kui peres on mitu inimest saadakse hakkama, üksikvanemal väga raske. Kuigi ka kahekesi võivad ette tulla raskused (kui üks haigestub).

Tugiteenused. Info ei liigu, pakkuma ei tulda. Rehabilitatsiooni plaan on kõlav aga tegeliku sisuga täitmata või teenused ebamõistlikult väikses mahus.

Võiks olla päevakeskus ja ajutine hooldusvõimalus, kui on vaja kiiresti teenust saada. Omasteholdaja töötasu maksmine. Raha peaks liikuma koos abivajajaga.

KOV täiskasvanu eestkostjana. Tallinnas eestkostel 222 isikut neist Põhja-Tallinnas 58. Peamine probleem on asjaajamistele kuluv aeg pankades. Samuti eestkostetavatele antavad kiirraened, mida nad ei tohiks saada aga ikka see neil õnnestub. Veel on probleemiks eestkostetavate omavõllilised lahkumised hoolekandeesutustest ning nende õigusvastased teod. Sotsiaaltöötajatelt nõuab

eestkoste väga laialdasi teadmiseid juriidilisest, meditsiinilistest, ehituslikest jne valdkondadest. Tallinnas projekti raames koostatud aastal 2012 juhendmaterjal eestkostest (sihtrühmaks eelkõige uued töötajad).

KOV laste eestkostjana. Ülevaade Tartu linna lastekaitse teenistusest. Olulised seadused lastekaitstes (ÜRO Laste õiguste konventsioon). Aja mõiste- lapsed tajuvad aega teisiti kui täiskasvanud. Lapse jaoks võib olla oluline säilitada side oma päritoluga (olles pärit teisest riigist).

Kokkuvõtte tagasisidelehtedest.

Laekunud tagasisidelehti- 18

Konverentsiga:

- A. väga rahul- 11
- B. rahul- 6
- C. pole rahul- 0
- D. ei oska öelda- 1

Laekus erinevaid arvamusi, mis liigitusid:

Mis ei meeldinud: sihtgrupp liiga lai- tavainimesest eestkostjad ja sotsiaaltöötajad; Puudus just.min nägemus ja suunad eestkoste osas; Mõned ettekanded olid teemast mööda; ajajaotus esinejate vahel võinuks olla teistpidi; Loengute vahe võiks olla 1,5 h;

Mis meeldis: Teemade valik ja ajakavast kinnipidamine, esinejate ettekanded, korraldus, õhtune koosviibimine sh teater, kõik oli väga meeldiv, super, hea, ok. Väga hea, et oli üks läbiv teema- eestkoste! Nimeklepsul lisaks nimele ka asutuse/organisatsiooni nimi!

Esinejatest toodi välja: Tunnustati Tarmo Lehestet isikliku kogemuse jagamise eest. H Haljasmetsa ettekanne hea ja sisuline. Meeldis eriti Tõnu Lehtsaare ettekanne, Gaabriel Tavits.

Tehtud ettepanekud: Materjalid enne kätte- lihtsam märkmeid teha; Oleks võinud koguda ka inimestelt, kes osalesid küsimusi/teemapüstitusi ja nendest veidi rääkida, kui oli arutelu foorumil; Et läbi arutatud head mõtted/ideed jõuaks ka seadusandjani kaasata järgmine kord ka sotsiaal-justiitsministeeriumi esindajaid; oleks võinud olla rohkem isiklikku laadi ettekandeid füüsilisest isikust eestkostjatelt; Konverentse on toimunud nii Tartus kui ka Tallinnas. Võiks mõelda ka näiteks Pärnu varianti.